

Kulttuurista hyvinvointia, osallisuutta ja terveyttä hyvinvointialueiden asukkaille

**Kulttuurihyvinvointipoolin ja Taikusydämen
aluevaalitavoitteet 2022**

Kulttuurihyvinvointi osana sote-uudistusta

- Kulttuurihyvinvointi kuuluu sote-uudistukseen osana **kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämistä**.
- Asukkaansa ja alueensa hyvinvointihaasteet tunteva hyvinvointialue toimii **ihmislähtöisesti tukien palveluiden yhteen toimivuutta ja vahvistaen ennaltaehkäisevien palveluiden merkitystä**
- Kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueiden yhteistyön toimivuus on tärkeää **palveluiden yhdyspinnoilla**. Yhdyspinnoista puhutaan, kun korostetaan toisiinsa kiinteästi liittyvien palveluiden yhteyttä ja yhteistyötarpeita.
- Tärkeitä kulttuurihyvinvointipalveluiden yhdyspintoimijoita ovat **kuntien kulttuuripalvelut, järjestöt (sekä sote- että kulttuurijärjestöt), kirjastot, nuorisopalvelut sekä vapaa sivistystyö kuten kansalaisopistot**.

1. Koulutettujen kulttuurihyvinvoinnin ammattilaisten palkkaaminen sote-palveluihin tuo kokonaisvaltaista hyötyä asiakkaalle ja henkilöstölle.

- Kulttuurin ja taiteen tutkimuksissa todetut hyvinvointivaikutukset jäävät hyödyntämättä sairauksien ja terveysongelmien ennaltaehkäisyssä sekä sairauksien hoidossa ja niiden kanssa selviytymisessä, jos hyvinvointialueella ei työskentele kulttuurihyvinvoinnin osaajia.
- Kulttuurihyvinvoinnin ammattilaisia kannattaa palkata osaksi moniammatillisia tiimejä mm. lastensuojeluun, asumispalveluihin, palvelukeskuksiin, perhetyöhön, vammaispalveluiden tueksi, mielenterveys- ja päihdepalveluihin, kotihoitoon, kuntoutukseen, ikäihmisten hoivapalveluihin ja päivätoimintaan.

- Kulttuurihyvinvoinnin ammattilainen voi osaamisellaan tukea voimavaralähtöisesti toimintakyvyn ylläpitämistä, luoda yhteisöllisyyttä ja tukea merkityksellisen arjen löytymistä erilaisissa elämäntilanteissa.
- Erityisesti tulee turvata niiden ihmisten yhdenvertainen oikeus osallistua kulttuuriin, jotka ovat pitkäaikaisen hoivan tai hoidon piirissä eivätkä pääse kotoa palveluiden piiriin.
- Parhaimmillaan asiakkaiden elämänlaatu paranee, hoitohenkilökunta jaksaa paremmin ja omaisten huoli kevenee.
- Taideterapiaa kuten kuvataide-, musiikki-, tanssi- liiketerapiaa ja ekspressiivistä taideterapiaa voivat antaa koulutetut taidetераapeutit. Ne tulee sisällyttää hoito- ja kuntoutusmuotojen valikoimaan, sillä ne tukevat tutkitusti hoidon sekä kuntoutuksen tavoitteiden saavuttamista.

2. Hyvinvoinnin ja terveyden riskitekijöitä vähentämällä turvataan resurssien riittävyys ja kavennetaan hyvinvointi- ja terveyseroja.

- Ylipainoon, liikkumattomuuteen, päihteiden käytön vähentämiseen, hyvään uneen ja mielen hyvinvointiin vaikutetaan mm. liikunnan, ravitsemuksen, kulttuurin, taiteen ja luonnon keinoin.
- Hyvinvointialueella tulee panostaa mielen hyvinvoinnin tukemiseen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin kehittämällä elintapa- ja palveluohjausta, elämänhallinnan tukea ja matalan kynnyksen saavutettavaa apua yhteistyössä järjestöjen ja kuntien kanssa.

-
- Hyvinvointialueella kannattaa ottaa käyttöön hyvinvointi- ja kulttuurilähetteet tai yhdenvertaista osallistumista kulttuuripassi, joita voi saada esimerkiksi sote-keskuksista, neuvoloista ja eri sote-ammattilaisilta.
 - Kulttuuriläheteellä esimerkiksi yksinäisyydestä, lievistä mielenterveysongelmista ja kroonisista kivuista kärsiviä henkilöitä voidaan ohjata ryhmämuotoiseen taide- ja kulttuuritoimintaan.
 - Asiakkaiden moninaisuus tulee huomioida palveluiden järjestämisessä.

3. Uudenlainen johtaminen sekä asiakas- ja palveluohjaus luo uutta toimintakulttuuria. Palveluiden saatavuus paranee.

- Sairauskeskeisen ajattelun sijaan hyvinvointialueella kannattaa satsata ennaltaehkäisyyn ja ihmisläheisyyteen: ennakoidaan hyvinvoinnin riskejä ja panostetaan nopeaan tukeen, kun ongelmia tulee. Kaikki keinot kannattaa ottaa käyttöön, myös kulttuuri.
- Ennaltaehkäisevä työ on kannattava investointi kustannusten vähenemiseen.
- Jokaisella hyvinvointialueella tulee olla kulttuurihyvinvointikoordinaattori osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyörakennetta.

4. Taide osana sosiaali- ja terveydenhuollon rakennuksia luo viihtyisiä ja toipumista tukevia ympäristöjä.

- Monilla sairaaloilla on oma taideohjelma.
- Julkisen taiteen hankintojen tulee sisältyä hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon uudis- ja korjausrakentamiseen.
- Tietty summa rakentamiskustannuksista sekä käyttötaloudesta tulee budjetoida visuaalisen ja osallistavan taiteen hankintoihin.
- Osallistavalla taiteella tarkoitetaan taidetoimintaa, joka lähtee osallistujien tarpeista ja aktiivisuudesta. Se voi olla esimerkiksi ryhmätoimintaa, osallistavia teatteriesityksiä, Sairaalaklovneja tai musiikkitoimintaa.
- Osallistavaa taidetta voidaan käyttää esimerkiksi mielenterveystoipujien kanssa psykiatrisessa hoidossa.

Lue lisää vaalitavoitteista:

<https://taikusydän.turkuamk.fi/uutiset/kulttuuri-sta-hyvinvointia-osallisuutta-ja-terveytta-hyvinvointialueiden-asukkaille-taikusydamen-ja-kulttuurihyvinvointipoolin-aluevaalitavoitteet-2022/>

Lue lisää Taikusydämeistä:

<https://taikusydän.turkuamk.fi/>

Lue lisää Kulttuurihyvinvointipoolista:

<https://www.kulttuurihyvinvointipooli.fi/>

